

Yttrande över remiss av SOU 2025:8 Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan.

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet (MFD) tillstyrker i huvudsak betänkandets förslag. Vi har valt att lämna ett antal övergripande synpunkter utifrån vårt ansvarsområde, samtidigt som vi bedömer att andra myndigheters ansvarsområden inom pedagogik och specialpedagogik överväger i denna remiss.

Myndighetens synpunkter

MFD anser att målsättningen att stärka tryggheten och studieron i skolan är positiv och av avgörande betydelse för att alla skolelever, inklusive elever med funktionsnedsättning i ordinarie respektive anpassad skola, ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och nå sin fulla potential.

MFD bekräftar utredningens iakttagelser vad gäller att elever med funktionsnedsättning är särskilt utsatta när det gäller trakasserier, kränkande behandling och mobbning, inte minst i skolan. Detta framgår i flera studier och undersökningar.¹ En grundläggande trygghet och studiero, jämte en tillgänglig lärmiljö, är därför av högsta vikt för dessa elever.

Betänkandets förslag gällande att stärka rektors och lärarens ansvar är i huvudsak relevanta. Samtidigt anser MFD att det förutom tydligare skolregler, större mandat

¹ Detta framgår bland annat i följande rapporter: Myndigheten för delaktighet, (2022), *Mer utsatta än andra – om våld och övergrepp mot barn med funktionsnedsättningar*. Myndigheten för delaktighet (2024) *Fråga, lyssna och förstå*. Myndigheten för delaktighet (2025), *Särskild sårbarhet, särskilt ansvar*.

för lärare och rektor att ingripa vid allvarliga störningar, också krävs genomgripande kompetensinsatser för skolpersonal i det förebyggande arbetet.

Vissa av utredningens förslag om ingripande åtgärder riskerar att slå väldigt hårt mot elever med funktionsnedsättning om det inte parallellt finns ett målinriktat förebyggande arbete i skolan som säkerställer att det finns tillgängliga lärmiljöer, kunskap om diskriminering, och att eleverna får sin grundläggande rätt till särskilt stöd tillgodosett. I både MFD:s egen uppföljning och exempelvis Skolinspektionens arbete², framkommer det tydligt att många skolor inte har tillräcklig kompetens inom dessa områden, och inte kan erbjuda elever med funktionsnedsättning en fungerande och tillgänglig lärmiljö. MFD anser därför att regeringen bör överväga ett kompetenslyft för lärare, rektorer och annan skolpersonal i dessa frågor.

Det finns dessutom en kunskapsbrist inom det brottsförebyggande och det brottsbekämpande området, vad gäller barn och unga med funktionsnedsättning som våldsutövare/gärningsmän. Kunskapsbristen handlar om brist på sammanställd kunskap, men även av effektiva metoder och arbetssätt för skola, socialtjänst och rättsväsendet. MFD instämmer därför i betänkandets bedömning att det är viktigt att säkerställa att skolornas systematiska arbete mot alla former av trakasserier, kränkande behandling och mobbning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Även inom detta område har MFD lyft fram behovet av ett kunskapslyft för skolan.³

Betänkandets förslag om ett nationellt frånvaroregister kan bidra till att tidigare fånga upp elever som riskerar att bli hemmasittare exempelvis på grund av att de mobbas, inte trivs eller får rätt stöd i skolan, eller har annan typ av problematik i hemmet. MFD vill här särskilt peka på vikten av att det parallellt krävs systematik och rutiner vid skolorna för att bedriva ett förebyggande skolmiljöarbete, undersöka orsakerna till frånvaro, och att relevanta åtgärder kan sättas in.⁴

MFD anser därför att förslaget om att Skolverket, i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten, ska se över sitt stöd om att förebygga och åtgärda frånvaro, bland annat avseende rutiner för bedömning och hantering av

² Se bland annat *En granskning av skolornas arbete med extra anpassningar och särskilt stöd i de obligatoriska skolformerna och i fritidshemmet*. Skolinspektionens samlade erfarenheter Redovisning av regeringsuppdrag U2022/02495 Diarienummer: SI 2023:7269

³ Myndigheten för delaktighet (2025), *Brottsförebyggande arbete för barn och unga med funktionsnedsättning*.

⁴ Specialpedagogiska skolmyndigheten (2025), *Skolans insatser för att främja närvaro och förebygga frånvaro för alla elever*.

giltig respektive ogiltig frånvaro, är bra. Likaså är det viktigt att skolsociala team föreslås användas i arbetet med att på lokal nivå förebygga och åtgärda frånvaro. De skolsociala teamen behöver även kunna uppmärksamma och sätta in relevanta åtgärder i de fall föräldrarnas förmåga att stödja sina barn brister.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Pernilla Börjesson och utredare Karin Westling (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén